

УДК 377+377.3

Вікторія СТОЛЯРОВА

здобувач кафедри соціальної педагогіки,
психології та педагогічних інновацій Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»,
м. Одеса, Україна
e-mail: vscluba@ukr.net

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ЗАКРІЙНИКІВ ШВЕЙНОГО ВИРОБНИЦТВА З ВИКОРИСТАННЯМ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

У статті визначено педагогічні умови підготовки майбутніх закрійників швейного виробництва з використанням комп'ютерних технологій: актуалізація мотиваційного потенціалу освітнього середовища закладу професійної освіти; створення сприятливого інформаційно-освітнього середовища; залучення майбутніх закрійників до комп'ютерного проектування одягу. Розглянуто шляхи реалізації педагогічних умов підготовки майбутніх закрійників швейного виробництва з використанням комп'ютерних технологій, які включають три етапи: стимульовально-оцінний, змістово-організаційний, діяльнісно-практичний та визначено комплекс відповідних методів, засобів і форм навчання. Визначено перспективи подальших досліджень.

Ключові слова: педагогічні умови, професійна підготовка, майбутні закрійники, швейне виробництво, комп'ютерні технології.

Вимоги сучасного виробництва та життєві реалії ставлять до кваліфікованих робітників все нові завдання. Щоб бути затребуваним на ринку праці, сучасний робітник має бути не тільки висококваліфікованим професіоналом, а й миттєво пристосовуватися до мінливих реалій виробництва та життя загалом, мати нестандартне мислення, здатність самостійно знаходити розв'язання проблем, швидко приймати правильні рішення, знаходити вихід з різних ситуацій, здатність працювати в команді, ефективно спілкуватися, мати творчий підхід до справи та високу продуктивність праці, вміло використовувати інформаційні технології у професійній діяльності [1, 22].

Підготовка у закладах професійної освіти у таких галузях, як промисловість, сфера послуг має базуватися на сучасних знаннях із використанням інформаційних технологій, аби не створювати ситуацію, коли випускника закладу освіти потрібно перенавчати на виробництві, щоб він міг працювати на сучасній техніці й за новітніми технологіями [2, 123].

Основною метою застосування інформаційних технологій у галузі освіти є створення єдиного інформаційного середовища, в якому враховані всі необхідні та достатні вимоги для управління закладами професійної освіти [2, 124].

Виконання аналізу останніх досліджень та публікацій дозволяє констатувати, що запровадження інформаційних технологій в освіту досліджують чимало вчених, серед яких найбільш вагомими здобутками є праці В. Бикова, Г. Васяновича, Р. Гуревича, Л. Калініної, М. Козяра, В. Олійника та ін. [2, 124].

Незважаючи на значний доробок вчених, проблема щодо запровадження інформаційних технологій у підготовку фахівців швейного профілю розроблена недостатньо повно. Деякі аспекти висвітлювалися у роботах наступних авторів: професійна підготовка інженерів-педагогів швейного профілю (Г. Умерова, А. Федотова); використання комп'ютерних навчальних систем у майбутніх інженерів-педагогів (Т. Бондаренко); формування професійної компетентності майбутніх дизайнерів засобами комп'ютерних технологій (А. Копил); формування професійних умінь молодших спеціалістів – дизайнерів у процесі фахової підготовки (З. Макар) та ін.

Розглянути педагогічні умови підготовки майбутніх закрійників швейного виробництва з використанням комп'ютерних технологій та шляхи їх реалізації.

Досягти ефективності підготовки майбутніх закрійників швейного виробництва з використанням комп'ютерних технологій можна шляхом розробки адекватних педагогічних умов, спрямованих на підвищення результативності навчання.

У науковій літературі педагогічні умови розглядають як сукупність об'єктивних можливостей змісту навчання, методів, організаційних форм і матеріальних можливостей, що забезпечують успішне розв'язання поставленого завдання [3].

В. Манько під педагогічними умовами розуміє взаємопов'язану сукупність внутрішніх параметрів та зовнішніх характеристик функціонування, яка забезпечує високу результативність освітнього процесу і відповідає психолого-педагогічним критеріям оптимальності [4].

О. Романовська до педагогічних умов відносить такі, які свідомо створюються в освітньому процесі й повинні забезпечувати найбільш ефективний перебіг цього процесу [5].

У нашому дослідженні під педагогічними умовами підготовки майбутніх закрійників швейного виробництва з використанням комп'ютерних технологій ми розуміємо сукупність методів, засобів, форм навчання, які направлені на підвищення ефективності процесу професійної підготовки майбутніх закрійників.

До педагогічних умов підготовки майбутніх закрійників швейного виробництва з використанням комп'ютерних технологій ми включаємо актуалізацію мотиваційного потенціалу освітнього середовища закладу професійної освіти; створення сприятливого інформаційно-освітнього середовища; залучення майбутніх закрійників до комп'ютерного проектування одягу.

Реалізація визначених педагогічних умов здійснювалася поетапно (стимульовально-оцінний, змістово-організаційний, діяльнісно-практичний), успішній реалізації яких на кожному етапі сприяв комплекс відповідних методів, засобів і форм навчання.

На стимульовально-оцінному етапі був передбачений ряд заходів, спрямованих на реалізацію першої з розглянутих педагогічних умов – актуалізація мотиваційного потенціалу освітнього середовища закладу професійної освіти. Основні педагогічні дії на даному етапі були пов'язані з формуванням у майбутніх закрійників швейного виробництва високої мотивації до успіху та уникнення невдач, значного творчого потенціалу, потреби подолання перешкод й досягнення високих показників у праці, самовдосконалення. Учні на даному етапі мали можливість реалізовувати свої таланти й тим самим підвищувати самоповагу.

Створення відповідних умов актуалізації мотиваційного потенціалу освітнього середовища забезпечив розвиток у майбутніх закрійників швейного виробництва механізмів рефлексії та прагнення до саморозвитку. Для цього були використані такі педагогічні прийоми, як: загальна атмосфера позитивного ставлення до навчання, професійних знань; включеність учнів у спільну освітню діяльність у колективі навчальної групи (через парні, групові, бригадні форми роботи); побудова взаємовідносини «педагог-учень» на підставі поради, створення ситуацій успіху, використання різних методів стимулювання (схвалення, оцінювання); зацікавленість; ділові ігри, створення проблемних ситуацій і їх спільне та самостійне подолання; вивчення нового матеріалу на підставі життєвих ситуацій, досвіду самих педагогів та учнів; планування постановки

цілей і реалізації їх у професійній діяльності; пошуку нестандартних способів вирішення навчальних та виробничих завдань [6].

У закладі професійної освіти під час освітнього процесу було створено середовище, яке спонукало учнів до постійного пошуку та особистісної оцінки вже наявного власного досвіду, корекції своїх професійних дій, самоаналізу, самовивчення, роботи над собою та на основі цього здійснення подальшого саморозвитку [7, 163].

На змістово-організаційному етапі педагогічного експерименту здійснювалися заходи, спрямовані на реалізацію другої педагогічної умови з раніше наведених – створення сприятливого інформаційно-освітнього середовища.

Інформаційно-освітнє середовище являє собою інтегроване середовище інформаційно-освітніх ресурсів, система апаратних і телекомунікаційних засобів, програмного забезпечення, інформаційно-комунікаційних технологій навчання, баз даних тощо, правил їхньої підтримки, адміністрування та використання, які реалізують інформаційні процеси в закладах освіти, забезпечують спільні засоби інформаційно-комунікаційних технологій, інформаційну підтримку й організацію освітнього процесу, консультування, моніторингу освіти тощо. Компонентами інформаційно-освітнього середовища є сайти, віртуальні інформаційні дошки, електронні освітні програми, методичні розробки, ресурси Інтернет тощо [2, 124].

Сучасний етап розвитку ринкової економіки характеризується впровадженням інформаційно-комунікаційних технологій (системи збору, накопичення, збереження, пошуку, обробки інформації та піднесення інформації) у всі аспекти її функціонування, тому виникла гостра необхідність забезпечити майбутніх закрійників швейного виробництва системою знань та практичних умінь щодо застосування комп'ютерних технологій (що передбачають отримання нової інформації, нового знання) у особистому житті та майбутній професійній діяльності [8].

Із цієї метою в освітньому процесі було створено і використано інформаційні освітні ресурси:

- індивідуальні віртуальні скриньки, які містили розроблені учнями конструкції швейних виробів в електронному вигляді;
- комп'ютерна система оцінювання навчальних досягнень майбутніх закрійників швейного виробництва;
- мультимедійний онлайн-сервіс для проведення освітніх вебінарів;
- інформаційний ресурс «Хмарні технології з комп'ютерного проектування одягу».

На нашу думку, метою сприятливого інформаційно-освітнього середовища закладу професійної

освіти є формування творчої особистості (майбутнього закрійника швейного виробництва), яка володіє сучасними комп'ютерними технологіями для виготовлення швейних виробів і готова до використання інформаційно-комунікаційних технологій у своїй майбутній професійній діяльності і з метою самоосвіти.

На діяльнісно-практичному етапі педагогічного експерименту відбувалося поглиблення теоретичних знань та практичних умінь щодо комп'ютерного проектування одягу. Етап був направлений на реалізацію третьої педагогічної умови – залучення майбутніх закрійників до комп'ютерного проектування одягу. З цією метою для учнів швейного напрямку був розроблений елективний курс «Комп'ютерне проектування одягу», зошит лабораторно-практичних робіт до елективного курсу, зміст навчальних предметів з професій «Кравець», «Закрійник» був розширений питаннями, пов'язаними з комп'ютерним проектуванням та моделюванням швейних виробів.

До робочих навчальних планів з професій «Кравець», «Закрійник» за рахунок годин, передбачених на предмети, що вільно обираються (визначаються закладом професійної освіти з урахуванням інтересів та потреб учнів, а також з урахуванням профілю професій), було введено елективний курс «Комп'ютерне проектування одягу».

Метою елективного курсу «Комп'ютерне проектування одягу» було формування в учнів закладів професійної освіти спеціальних знань і практичних умінь щодо комп'ютерного проектування одягу, загальних принципів побудови системи автоматизованого проектування (САПР) одягу, особливостей виконання проектних видів робіт в сучасних САПР одягу, проектування нових моделей на автоматизованому робочому місці «Дизайн» САПРО «ДЖУЛІВІ».

Курс пов'язаний із навчальними предметами «Конструювання одягу», «Моделювання і художнє оформлення одягу», «Спеціальний малюнок», «Спеціальна технологія», «Обладнання швейних підприємств», «Інформаційні технології», «Виробниче навчання». Загальна кількість годин – 45, у тому числі лабораторно-практичні роботи – 26 год.

Під час опанування елективного курсу багато уваги було приділено практичній роботі учнів, як однієї з найважливіших складників освітнього процесу, в ході якої відбулося формування практичних умінь і навичок щодо комп'ютерного проектування одягу. Так, учні виконували практичні роботи за темами: «Аналіз етапів проектування нових моделей одягу в сучасних САПРО», «Побудова базової конструкції (БК) поясного виробу в автоматизованому режимі у підсистемі (програмному модулі) «Дизайн» САПРО «ДЖУЛІВІ»»,

«Побудова, оформлення та виготовлення лекал моделі поясного виробу в автоматизованому режимі у підсистемі (програмному модулі) «Дизайн» САПРО «ДЖУЛІВІ»», «Побудова базової конструкції (БК) плечового виробу в автоматизованому режимі у підсистемі (програмному модулі) «Дизайн» САПРО «ДЖУЛІВІ»», «Розробка модельної конструкції (МК) плечового виробу в автоматизованому режимі у підсистемі (програмному модулі) «Дизайн» САПРО «ДЖУЛІВІ»», «Побудова, оформлення та виготовлення лекал моделі плечового виробу в автоматизованому режимі у підсистемі (програмному модулі) «Дизайн» САПРО «ДЖУЛІВІ» та ін.

Підготовку майбутніх кваліфікованих робітників сфери послуг було організовано відповідно до Державних стандартів професійно-технічної освіти з професій «Кравець», «Закрійник».

У робочих навчальних планах професій швейного профілю: «Кравець», «Закрійник» було передбачено вивчення освітніх предметів загальнопрофесійної, професійно-теоретичної та професійно-практичної підготовки, серед яких «Конструювання одягу», «Моделювання і художнє оформлення одягу», «Спеціальна технологія», «Інформаційні технології», «Виробниче навчання» тощо.

Зміст навчальних предметів загальнопрофесійної («Інформаційні технології»), професійно-теоретичної («Конструювання одягу», «Моделювання і художнє оформлення одягу», «Спеціальна технологія») та професійно-практичної («Виробниче навчання») підготовки був спрямований на ознайомлення учнів з теоретичними питаннями, пов'язаними з технологією, конструюванням, проектуванням та моделюванням швейних виробів. З метою підготовленості майбутніх робітників з використанням комп'ютерних технологій матеріал, який вивчався, був розширений питаннями, пов'язаними з комп'ютерним проектуванням та моделюванням швейних виробів.

Розглянемо приклади. Так, у межах вивчення навчального предмета «Інформаційні технології», під час вивчення теми «Комп'ютери в сучасному виробництві одягу» додатково розглядалися питання щодо пристроїв для введення графічної інформації в систему автоматизованого проектування на швейному виробництві, які не було передбачено типовою освітньою програмою; в темі «Автоматизоване проектування верхнього одягу для різних фігур», зокрема, було розглянуто питання аналізу етапів проектування нових моделей одягу в сучасних САПР.

Під час виробничого навчання з тем «Розробка конструкцій та розкрій корсетних виробів», «Розробка конструкцій виробів сукня-

ного асортименту», «Розкрий жіночих костюмів різних моделей на різні типи фігур» учням для поглиблення практичних умінь щодо комп'ютерного проектування одягу було запропоновано виконати побудову конструкцій в автоматизованому режимі (програмному модулі) «Дизайн САПРО «ДЖУЛІВІ».

Досвід упровадження в освітній процес систем автоматизованого проектування (САПР) показав, що їх застосування дозволило швидше і глибше визначити інтелектуальний потенціал і здатність учнів до творчості, поглибити їхні знання в професійній галузі за рахунок варіації завдань, які виконувалися вручну і за допомогою

комп'ютерних програм, вивільнити час від механічної роботи для творчої [9].

Отже, одним з ефективних шляхів підготовки майбутніх закрійників швейного виробництва з використанням комп'ютерних технологій є їх залучення до практичної роботи, яка сприяє отриманню досвіду щодо комп'ютерного проектування та моделювання швейних виробів. Перспективним напрямком наших подальших досліджень є робота щодо реалізації відповідних педагогічних умов у закладі професійної освіти з інших професій швейного профілю, від яких залежить підвищення рівня підготовки майбутніх робітників швейного виробництва.

Список використаних джерел

1. Мудрова О. Інформаційні технології у професійному навчанні // Професійна освіта. 2018. № 4.
2. Теоретико-методичні засади організації підготовки робітничих кадрів з професій, що користуються попитом на ринку праці: монографія / Я. Г. Камінецький, М. В. Вачевський, М. П. Копельчак, Б. І. Клим, Л. Я. Криницька, Л. І. Кубська, Л. В. Сліпчишин, Г. В. Субтельна; за ред. Я. Г. Камінецького. К. : Педагогічна думка, 2013. 256 с.
3. Федорова О. Ф. Некоторые вопросы активизации учащихся в процессе теоретического и производственного обучения. – М. : Высшая школа, 1970. 301 с.
4. Манько В. М. Дидактичні умови формування у студентів професійно-пізнавального інтересу до спеціальних дисциплін // Соціалізація особистості : зб. наук. пр. Національного педагогічного університету ім. М. Драгоманова. К. : Логос, 2000. Вип. 2. С. 153–161.
5. Романовська О. О. Організаційно-педагогічні умови підготовки конкурентноздатного фахівця в інженерно-педагогічному навчальному закладі // Теорія і практика управління соціальними системами. 2011. № 3. С. 57–65.
6. Балан Л. А. Формирование у будущих инженеров-программистов готовности к использованию дистанционных образовательных технологий в профессиональной деятельности : дис... канд. пед. наук : 13.00.04. Одесса, 2016. 206 с.
7. Лісовська О. М. Формування конкурентоспроможності майбутніх кваліфікованих робітників у закладах професійної освіти сфери послуг : дис... канд. пед. наук : 13.00.04. Одеса, 2018. 260 с.
8. Богданова І. М. Технології в освіті : теоретико-методологічний аспект. Одеса, 1999. 146 с.
9. Потапкін В. Сучасний стан та перспективи впровадження сапр-технологій в процес графічної підготовки майбутніх учителів технологій // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету. 2013. Ч. 3. С. 223–229.

References

1. Mudrova, O. (2018). *Informational technologies in the professional education*, [Professional education], 22–24, №4 [in Ukrainian].
2. Kaminets'ky Y., Vachevs'kiy M., Kopel'chak M., Klym B., Krunuts'ka L., Kubs'ka L., Slipchuschyn L., Subtel'na G. (2013). *Theoretic and methodic conference of the organization and training of the working staff for demanded professions: [Monography]*, 256 [in Ukrainian].
3. Fedorova, O. F. (1970). *Some issues of the student's work during theoretic and manufacturing education [Higher school]*, 301 [in Russian].
4. Man'ko, V. M. (2000). *Didactic conditions of the formation students' professional and cognitive interest to the special subjects [Personal socialization]*, 153–161 [in Ukrainian].
5. Romanovs'ka, O.O. (2011). *Organizational and pedagogical conditions to train competitive specialist at the engineering and pedagogical education department. [Theory and practice to run the social systems]*, 57–65, №3 [in Ukrainian].
6. Balan, L. A. (2016). *Formation the potential engineer – programmers' willingness to use distance educational technologies in the profession area*, 206 [in Russian].
7. Lisovs'ka, O. M. (2018). *Formation of the competitive potential qualified workers for the professional educational department in the service area*. 260 [in Ukrainian].
8. Bogdanova, I. M. (1999). *Technologies in education: theoretic and methodic aspects*, 146 [in Ukrainian].
9. Potapkin, V. (2013). *Modern position and the perspectives to involve technologies during graphical training of the potential teachers of the technologies*, 223–229 [in Ukrainian].

Вікторія Столярова. Педагогические условия подготовки будущих закройщик швейного производства с использованием компьютерных технологий

В статье определены педагогические условия подготовки будущих закройщиков швейного производства с использованием компьютерных технологий: актуализация мотивационного потенциала образовательной среды учреждения профессионального образования; создание благоприятного информационно-образовательной среды; привлечение будущих закройщиков к компьютерному проектированию одежды. Рассмотрены пути реализации педагогических условий подготовки будущих закройщиков

швейного производства с использованием компьютерных технологий, которые включают три этапа: стимулирующе-оценочный, содержательно-организационный, деятельностно-практический и определен комплекс соответствующих методов, средств и форм обучения. Определены перспективы дальнейших исследований.

Ключевые слова: педагогические условия, профессиональная подготовка, будущие закройщики, швейное производство, компьютерные технологии.

Viktoriia Stolyarova. Pedagogical conditions for preparation future cutters of sewing production with using computer technologies

The article defines the pedagogical conditions for the preparation of future cutters of sewing production with using of computer technologies: actualization of the motivational potential of the educational environment of the institution of vocational education; creation of favorable informational and educational environment; bringing future cutters to computer design of clothing.

The ways of realization of the pedagogical conditions for the preparation of future cutters of sewing production with using of computer technologies, which include three stages: stimulatory-estimating, content-organizational, activity-practical and defined complex of corresponding methods, means and forms of training are considered.

The main pedagogical actions at the stimulating and evaluation stage were connected with the formation of high motivation to succeed in the future sewing of garment production and the avoidance of failures, considerable creative potential, the need to overcome obstacles and achieve high indicators in labor, self-improvement.

This used such pedagogical conditions, such as: the general atmosphere of positive attitude towards learning, professional knowledge; inclusion of students in joint educational activities in the team of the training group (through dance, group, brigade forms of work); building a relationship "teacher-student" on the basis of advice, creating situations of success, the use of various methods of stimulation (approval, evaluation); interest; business games and more.

On the content-organizational stage of the pedagogical experiment, measures were taken to implement the second pedagogical condition from the previously mentioned – the creation of a supportive informational and educational environment.

To this end, the educational process was developed and applied informational educational resources: individual virtual boxes, which contained the electives developed by the students for the design of sewing products; computer system of evaluation of educational achievements of future sewing; multimedia online service for educational webinars; information resource "Cloud technologies for computer design of clothing".

At the practical and practical stage of the pedagogical experiment, deepening of theoretical knowledge and practical skills in computer designing of clothing took place.

For this purpose, the elective course "Computer Design of Clothes" was developed for the students of the sewing area, a notebook of laboratory and practical works for the elective course, the content of educational subjects in the professions was expanded with issues related to the computer " computer design and modeling of sewing products.

The promising direction of further researches is determined to work on the implementation of appropriate pedagogical conditions in the institution of vocational education from other professions of the garment profile, which is dependent on increasing the level of training future workers of the garment industry.

Keywords: pedagogical conditions, professional training, future cutters, sewing production, computer technologies.